

РЕЦЕНЗИЯ

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ по обявена процедура от Икономически университет – Варна

1. Обща информация

Рецензията е изготвена от проф. д-р Надя Енчева Костова, научна специалност 05.02.07. „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ – Икономически университет – Варна.

Основание за написване на рецензията: Заповед № РД-06-112/26.06.2025 г. на Ректора на Икономически университет – Варна и Решение от първо заседание на научното жури проведено на 02.07.2025 г.

Автор на дисертационния труд: Християн Христов Стоянов.

Тема на дисертационния труд: „Проблеми на интегрираната отчетност в предприятията от туристическия сектор, в посока докладване за устойчивостта и създаването на стойност“.

2. Данни за дисертанта

Християн Христов Стоянов се дипломира през 2012 г. като икономист в ОКС „магистър“ по специалност „Счетоводство и контрол“ в Икономически университет – Варна.

Дисертантът се е обучавал в докторска програма по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, професионално направление 3.8 Икономика към катедра „Счетоводна отчетност“, „Финансово-счетоводен факултет“ в Икономически университет – Варна, като е зачислен в докторантура от 01.09.2017 г. със срок на обучение 3 години. През срока на обучение в ОНС „Доктор“, успешно е положил всички изпити от индивидуалния докторантски план. Със Заповед № РД-17-3335/23.12.2023 г. на Ректора на Икономически университет – Варна е отчислен с право на защита от 5 години, считано от 01.09.2020 г.

Професионалната реализация на Християн Стоянов започва през 2012 г. като преминава през различните нива от развитието на счетоводната професия – последователно заема длъжностите „оперативен счетоводител“, „главен счетоводител“ и „ръководител финансов отдел“.

3. Общо представяне на дисертационния труд съгласно изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България

Съгласно чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България, дисертационният труд трябва да бъде представен във вид и обем, съответстващи на специфичните изисквания на първичното звено, както и да съдържа: заглавна страница; съдържание, увод;

изложение; заключение - резюме на получените резултати с декларация за оригиналност и библиография.

Дисертационният труд, разработен от Християн Стоянов е написан на български език и е в общ обем от 236 страници, от които 219 страници са основен текст и 17 страници списък на цитирани източници, освен това съдържа и 40 приложения.

Трудът е добре структуриран в увод, изложение в три глави, заключение с резюме на получените резултати, библиография и приложения. Приложена е и Декларация за оригиналност и автентичност.

В обобщение може да се заключи, че дисертационният труд отговаря на изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд, мнение относно коректността на автореферата на дисертационния труд и лексикалната и стиловата характеристика на текста

Актуалността на темата на дисертационния труд е обусловена от значимостта на туризма като ключов сектор за развитието на икономиката и от необходимостта от последователна и разбираема отчетност, включваща не само финансова, но и нефинансова информация (в т.ч. за социално въздействие, екологична устойчивост и корпоративно управление), явяваща се средство за удовлетворяване на информационните потребности на множество заинтересовани страни.

Дисертационният труд обхваща проблематика, за която може да се твърди, че ще има все по-голяма важност за отчетността на предприятията в обозримото бъдеще поради наложените нормативни регулации за разширяване обхвата на оповестяваната от тях информация, както и доброволния подход за прилагане на интегрирана отчетност за постигане на конкурентно предимство, устойчивост и създаване на дългосрочна стойност.

Обемът на дисертацията е достатъчен спрямо спецификата и широкия обхват на разглежданата тема. В композиционно отношение трудът се характеризира със структурно равнопоставени елементи, притежаващи относителна самостоятелност и завършеност, със съразмерност между трите обособени глави.

По-лесното възприемане на материята в изследването е постигнато с използването на 11 таблици, които илюстрират множество констатации, обобщения и заключения, до които е достигнал докторантът.

Ясно са формулирани обектът и предметът на дисертационния труд, целта и задачите на изследването и подходящо е определена изследователската му теза.

Обект на изследването е проблемът относно изготвянето на интегрирани отчети, в т. ч. докладване на устойчивостта от страна на предприятията в туристическия сектор, а предмет на изследването е процесът на съставяне и представяне на интегрираните отчети и предлагане на примерен модел за прилагането им в „Албена“ АД, включително свързаните с него регулаторни, теоретични и практически аспекти.

Основната теза на дисертационния труд е, че ефективното прилагане на интегрирана отчетност в туристическите предприятия води до по-добра

комуникация с инвеститорите и заинтересованите страни, повишава прозрачността и доверието и същевременно подпомага стратегическото управление, насочено към устойчиво развитие и създаване на дългосрочна стойност.

Приложен е богат арсенал от различни изследователски методи: научно-теоретични, сравнителен анализ, анализ на съдържанието (контент-анализ) на финансовите отчети, емпирично проучване и case study (казус) за приложимостта на предложения модел за интегрирано докладване в „Албена“ АД. Може да се каже, че приложените методи са подходящи спрямо обекта, предмета, поставената цел и задачите на изследването.

Докторант Християн Стоянов показва задълбочени познания относно същността на корпоративната отчетност в различните ѝ аспекти (финансово счетоводство, управленско счетоводство) и нейното значение за всички заинтересовани страни, като акцентира върху ролята на интегрираната отчетност за постигане на по-добро корпоративно управление, корпоративна социална отговорност и устойчиво развитие, включвайки и нефинансова информация. В дисертационния труд е изследвана корпоративната отчетност в България, Европейски съюз и в глобален мащаб. Дисертантът извежда съответните констатации, анализи и заключения, уповавайки се на нормативни регулации, специализирана литература и на своите автори интерпретации.

Християн Стоянов е направил подробен анализ на състоянието, рисковете и проблемите, както и на перспективите за подобрене и растеж на туристическия бранш, подчертавайки значимостта на интегрираната отчетност в посока преодоляване на пречките и постигане на устойчив напредък в сектора. Тъй като прилагането на такъв тип отчетност е свързано с множество предизвикателства, освен че докторантът проследява относимата нормативна рамка на национално и наднационално равнище, както и изследванията в научната литература по въпроса за интегрираната отчетност и създаването на стойност в сферата на услугите с фокус върху туризма, за проследяване степента на практическата приложимост на интегрираното докладване, той е провел собствено емпирично проучване сред представители от туристическия сектор като заключава, че интегрираната отчетност е ефективен инструмент за подобряване на конкурентоспособността и прозрачността, както и за изграждане на по-устойчив бизнес модел на предприятията в този сектор.

Имайки предвид тематиката на разработката, в общ план може да се каже, че приложеният подход на изследване е целесъобразен. Дисертационният труд е разработен задълбочено, като материята е представена с яснота и аргументираност.

Въпреки че докторантът се позовава на нормативни актове и на специализирана литература в областта на корпоративната и интегрираната отчетност, в дисертационния труд проличава неговото лично отношение към поставените въпроси, което е разпознаваемо в редица обобщения, заключения и препоръки, като същевременно извежда и оценка на резултатите от проведеното авторско проучване.

Авторефератът представя по ясен, точен и систематизиран начин основното съдържание на дисертационния труд, като подчертава най-съществените акценти в изследването. В автореферата са поместени научните приноси, както и списък на публикациите на докторанта.

Текстът в дисертационния труд е написан на ясен и разбираем език. Изложението се отличава с уместно използване на думи с подходящо граматично и лексикално значение и научен стил като не се откриват съществени повторения или логически несъответствия.

5. Идентифициране и оценяване на научните и научно – приложните приноси в дисертационния труд

В дисертационния труд са посочени общо пет научни приноса, обособени в две групи: теоретични приноси (2 бр.) и практически приноси (3 бр.). Принципно може да се каже, приносите са релевантни спрямо предмета, целта и обхвата на дисертацията и съответстват на постигнатите резултати от направеното изследване, но по мое мнение, формулираният втори принос в групата на теоретичните приноси, а именно изследването на предложението примерен модел за изготвяне на интегриран отчет на „Албена“ АД има характер на практико-приложен. Същевременно не приемам като начин на формулиране вторият принос от групата на практическите такива. Според докторанта: „Разширяването на познанията за интегрираната отчетност сред академичната и професионалната общност би помогнало за по-ефективно приспособяване на учебните програми и одиторските стандарти към нуждите на отрасъла“. Считам, че този принос може да се окачестви по-скоро като систематизация на знанието за интегрираната отчетност, отколкото за неговото разширяване.

Независимо от посоченото от мен идентифициране и оценяване на приносите, считам, че те представляват постижения в научното изследване на автора и биха били полезни на всички дружества, опериращи в туристическия бизнес (вкл. общини), които докладват въпроси, свързани с устойчивостта в обозримото бъдеще, което ще повиши доверието на заинтересованите страни.

6. Публикации и участие в научни форуми

Тъй като дисертационният труд не е публикуван като монография, докторантът следва да отговаря на минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, съгласно чл. 2б, ал. 2 и ал. 3 на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на съответните количествените изисквания по чл. 35, ал. 1, т. 1-4 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна. За целта дисертантът е представил Справка-декларация за изпълнение на минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“. От нея и от приложените публикации в материалите по процедурата за защита е видно, че Християн Стоянов има направени три публикации по темата на дисертацията, в т. ч. два доклада от участия в научни конференции. От съдържанието на публикациите може да се направи извод за концентрация на научната му работа върху преимуществата на интегрираната отчетност и нейната безспорна роля в процеса на създаване на стойност в дългосрочен план.

В заключение може да се каже, че докторантът отговаря на минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

7. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата

По мое мнение в дисертационния труд и в автореферата не се констатира факти, които да сочат към наличие на плагиатство, неточно или некоректно цитиране, противоречащо на академичната етика, използване на един и същ текст в различни разработки и други прояви, нарушаващи принципите и добрите практики на научното творчество. Литературните източници са използвани и цитирани добросъвестно и коректно. Във връзка с това, Християн Стоянов е представил декларация за оригиналност и автентичност.

8. Критични бележки и препоръки

Без да подценявам стремежа на дисертанта за постигане на широка обхватност по посочената проблематика, по мое лично мнение като критични бележки бих отбелязала:

- Изведени са множество проблеми и перспективи без конкретно да се посочва източника от който авторът е черпил идеи и фактология, в резултат на което по своето същество те са верни, но някак звучащи недостатъчно доказани. Това е особено валидно за първа и втора глава на дисертацията, видимо и от по-малкия брой цитирания под линия.

- Всеизвестно е, че при въвеждането на изискванията за отчитане на устойчивостта, с направени промени в Закона за счетоводството (ДВ, бр. 72 от 27.08.2024г., в сила от 6.07.2024г.) бе отменено изготвянето на т. нар. „нефинансова декларация“. От формулираните текстове в т.3 от глава втора на дисертацията (стр. 103, 104, 124 и 125) се остава с впечатление, че нефинансовата декларация все още се прилага. По отношение на отменените изисквания касаещи съдържанието ѝ обаче в общ план би могло да се каже, че на практика те са включени в изискванията за изготвяне на нововъведения доклад за отчитане на устойчивостта.

- Считам, че написаното в т. 1 на глава трета от дисертационния труд е поднесено някак хаотично по отношение очертаването на проблемите, предизвикателствата и перспективите в туристическия сектор и тази част от дисертационния труд се нуждае от по-голяма систематизация.

Позволявам си изрично да посоча, че направените бележки са с градивен характер, не поставят под съмнение научния принос на докторанта и са по-скоро с характер на препоръки.

9. Въпроси към дисертанта

Във връзка с дисертационния труд си позволявам да задам следните въпроси към Християн Стоянов:

- Предвид това, че отчитането на данните, свързани с оповестяването на нефинансова информация изисква специализиран набор от умения, как според дисертанта предприятията в туристическия сектор ще отговорят на предизвикателството да осигурят кадри със съответните финансово-счетоводни и ESG компетенции - специалисти по околна среда, експерти по корпоративна социална отговорност и други?

• Как докторантът оценява хипотезата да се използват възможностите на изкуствения интелект в усилията на предприятията в посока на докладването на устойчивостта?

10. Заключение

Разглежданият дисертационен труд може да бъде определен като самостоятелно и завършено научно изследване. Изпълнени са поставената цел и задачи, и е потвърдена формулираната в увода авторова теза. От съдържанието на труда проличават възможностите на дисертанта, използвайки нормативни регулации, достиженията в теорията и практиката и на база направено собствено емпирично изследване да констатира, анализира, да прави обобщения, заключения и препоръки във връзка с процеса по докладването на устойчивостта и развитието на интегрираната отчетност в предприятията от туристическия сектор.

На база цялостния набор от материали и документи съпътстващи процедурата по защита може да се заключи, че Християн Стоянов следва да се яви на защита на дисертационния труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, тъй като е изпълнил изискванията на чл.57 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна, а именно:

1. отчислен е с право на защита в срок, който не е изтекъл към момента на откриване на процедурата;
2. представил е дисертационен труд и автореферат към него;
3. налице е решение с положително становище на първичното звено, в което е обсъден дисертационният труд, авторефератът към него, и актуалният отчет на кредитите за откриване на процедура за защита;
4. докторантът отговаря на минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

В резултат на посоченото и на направените оценки на научните достойнства на дисертационния труд „Проблеми на интегрираната отчетност в предприятията от туристическия сектор, в посока докладване за устойчивостта и създаването на стойност“ в заключение, изразявам категорично мнение, че Научното жури може да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Християн Христов Стоянов в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3.8. Икономика; научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

Дата: 08.08.2025 г.

Рецензент: ..

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

(проф. д-р *Надя Костова*)

РЕЦЕНЗИЯВх. № ФД-1185 / 06.08.2025

за придобиване на образователна и научна степен “доктор”
по професионално направление 3.8. Икономика,
докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на
стопанската дейност”
по обявена процедура от ИУ - Варна

Настоящата рецензия е изготвена съгласно примерната структура за формата и съдържанието на рецензия, написана от член на научно жури, за придобиване на образователна и научна степен „доктор” по обявена процедура от ИУ – Варна.

1. Обща информация

Изготвил рецензията: проф. д-р Атанас Блажев Атанасов с научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”, член на катедра “Счетоводна отчетност” в СА “Д. А. Ценов” – Свищов и член на Научно жури, съгласно Заповед № РД-06-112/26.06.2025 г. на Ректора на ИУ – Варна, в съответствие с разпоредбите на чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл. 7, ал. 2 и чл. 59, ал. 1 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ – Варна, решение на Факултетния съвет на Финансово-счетоводен факултет (Протокол № 24/24.06.2025 г.) и решение от заседание на Научното жури от 02.07.2025 г.

Автор на дисертационния труд: Християн Христов Стоянов

Тема на дисертационния труд: „Проблеми на интегрираната отчетност в предприятията от туристическия сектор, в посока докладване за устойчивостта и създаването на стойност“

Научен ръководител: проф. д-р Фаня Аспарухова Филипова

2. Данни за дисертанта

Християн Христов Стоянов е роден през 1988 г. Последователно през 2011 г. и 2012 г. придобива ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ в ИУ – Варна, специалност „Счетоводство и контрол“.

От 2017 г. до 2020 г. е редовен докторант в докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ към катедра „Счетоводна отчетност“ при ИУ – Варна (Заповед № РД-17-2832/26.09.2017 г. на Ректора на ИУ – Варна). Със Заповед № РД-17-3335/23.12.2020 г. на Ректора на ИУ – Варна е отчислен с право на защита в срок от пет години, считано от 01.09.2020 г.

От 2012 г. до 2014 г. Християн Христов Стоянов е работил в „Албена“ АД, с. Оброчище, община Балчик като оперативен счетоводител.

От 2014 г. до 2022 г. е работил в „Бялата лагуна“ ЕАД, с. Топола, община Каварна като главен счетоводител, а от 2022 г. до настоящия момент работи отново в „Албена“ АД, с. Оброчище, община Балчик като ръководител финансов отдел.

3. Общо представяне на дисертационния труд

Целта на дисертационния труд да се изследва и анализира процесът на интегрирана отчетност в предприятията от туристическия сектор, да бъдат открити ключовите проблеми и предизвикателства при нейното въвеждане и прилагане, както и да се предложи примерен модел (концептуална рамка) за интегриран отчет, съобразен с особеностите на туристическата дейност в България и в международен план.

Обект на изследване в дисертационния труд е проблемът относно изготвянето на интегрирани отчети, в т.ч. докладване за устойчивостта от страна на предприятията в туристическия сектор.

Предмет на научното изследване е процесът на съставяне и представяне на интегрираните отчети и предлагане на примерен модел за прилагането им в конкретно действащо предприятие от туристическия сектор, включително свързаните с него регулаторни, теоретични и практически аспекти.

Основната теза на изследването е, че ефективното прилагане на интегрирана отчетност в туристическите предприятия води до по-добра комуникация с инвеститорите и заинтересованите страни, повишава прозрачността и доверието и същевременно подпомага стратегическото управление, насочено към устойчиво развитие и създаване на дългосрочна стойност. В този контекст се счита, че резултатите от подобно интегрирано докладване имат не само информативен, но и трансформиращ ефект върху цялостното корпоративно поведение и репутация.

Обемът на разработката е 265 страници и се състои от: заглавна страница; съдържание (1 стр.); увод (5 стр.); изложение (три глави), (194 стр.); заключение (7 стр.) и списък с използваната литература (библиография) (вкл. 168 бр. литературни източници на български и чужд език, нормативни актове и електронни източници), (17 стр.). Към дисертационния труд са включени приложения (40 стр.)

В увода са открити актуалността, целта, задачите, обекта и предмета на изследването. Формулирана е изследователската теза. Посочени са методологията на изследването и съществуващите ограничения в хода на дейността.

В първа глава се характеризират състоянието и проблемите на корпоративната отчетност. В тази връзка се изследва специализираната литература и актуалната нормативна уредба, свързана с текущото състояние, проблемите и перспективите пред корпоративната отчетност, финансовата отчетност и управленското счетоводство. Отделя се специално място на корпоративната отчетност в туристическия сектор, защото именно той е във фокуса на дисертационния труд. Проучва се състоянието, проблемите и възможните решения в Концептуалната рамка на финансовата отчетност и управленското счетоводство.

Във втора глава се очертават съдържанието и преимуществата на концепцията за интегрирана отчетност. Акцентира се върху връзките и взаимодействията между интегрираната отчетност, финансовите отчети и управленската отчетност. Извеждат се проблеми на институционализирането на интегрираните отчети и ангажимента на независимите одитори към тях. Открояват се подходи и модели за изготвяне на интегрирани отчети.

В трета глава се представят състоянието, проблемите и перспективите на туристическия отрасъл и връзката им с интегрираната отчетност. Анализира се нормативната уредба и научната литература по въпроса за интегрираната отчетност в сферата на услугите, в това число и в туристическия отрасъл. Изяснява се релацията „интегрирана отчетност – създаване на стойност“. Реализира се емпирично изследване на корпоративната отчетност на извадка от туристически предприятия (български и чужди) относно съставянето на корпоративните им отчети и възможност за изготвяне на интегрирани отчети. Оформен е примерен модел за изготвяне на интегриран отчет на конкретно реално действащо туристическо дружество.

В заключението се обобщават постигнатите резултати от изследователската работа и се очертават насоки за бъдещи изследвания.

В изложението са оформени 11 бр. таблици.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Предложеният дисертационен труд се характеризира с ясно очертани обект, предмет, цел, задачи и със сполучливо формулирана, и аргументирана защитена изследователска теза. Това дава основание той да се определи не само като едно завършено актуално изследване, но и като съвременен и необходим опит да се отговори адекватно на настоящите теоретико-приложни потребности по отношение проблемите на интегрираната отчетност в предприятията от туристическия сектор, в посока докладване за устойчивостта и създаването на стойност.

Методологията на изследването е коректно приложена, като се открояват проблеми и се предлагат начини за тяхното решаване, правят се съответни анализи, обобщения, изводи и препоръки. В изложението недвусмислено са очертани авторовите идеи и становища.

При реализиране на изследването обосновано се ползва адекватен научен инструментариум, както и сполучливо оформен илюстративен материал под формата на таблици.

В структурно, техническо и стилово отношение работата е на много добро ниво. Отделните части на дисертационния труд са логически обвързани и като цяло обемът му е оптимален. Това дава възможност да се обоснове (аргументира) и защити изследователската теза в теоретичен и практико-приложен аспект.

Литературните източници и действащите нормативни документи в хода на изследването са използвани добросъвестно. Този факт се потвърждава и от приложената към документацията по процедурата декларация на автора за оригиналност и автентичност на дисертационния труд.

Авторефератът отразява обективно, ясно, точно и пълно съдържанието на дисертационния труд и представя вярно неговите положителни качества. Конфигурацията на изложението му съответства на логическата ос на изследването.

5. Идентифициране и оценяване на научните и научно – приложните приноси в дисертационния труд

В дисертационния труд се открояват следните **научни и научно-приложни приноси**:

- Въз основа на задълбочен анализ на изследвания в българската и чуждестранната специализирана литература е изяснено понятието „интегрирана отчетност“ и същевременното му обвързване с концепцията за шестте типа капитал: финансов, производствен, интелектуален, човешки, социален и природен. В този контекст е очертана приложимостта на международната рамка на IIRC за отчитане на дългосрочната способност на предприятието да създава стойност за различните заинтересовани страни в условията на туристическия бизнес.

- Аргументиран е и е предложен примерен модел за изготвяне на интегриран отчет на реално действащо предприятие, където се открояват няколко основни стъпки: определяне на релевантните ESG индикатори, структуриране на информацията по приоритети, осигуряване на прозрачност и проследимост на данните и включване на независим одит за повишаване на доверието в публикуваните сведения. Следствие на това са

идентифицирани проблеми в нормативната уредба и практиките на българския туристически пазар, като се акцентира върху липсата на систематична нефинансова отчетност при голяма част от изследваните икономически субекти.

- Въз основа на реализирано изследване са формулирани конкретни препоръки за хотелски вериги, туроператори и общини относно начина, по който могат да подготвят обобщени и високоинформативни отчети, включващи както финансови, така и нефинансови показатели. Очертана е ползата от внедряване на дигитални системи за събиране на данни, изграждане на вътрешни процедури за контрол и обучение на персонала за смисъла и значението от интегрираното отчитане с цел туристическите организации да оптимизират процесите и да предоставят на заинтересованите страни пълна картина за своята дейност. Изразено е авторово мнение, че това би подобрило репутацията им, би разширило пазарните им позиции и би насърчило устойчивото управление на ресурси и хора.

- Обоснована е необходимостта от разширяване на познанията за интегрираната отчетност сред академичната и професионалната общност като предпоставка за по-ефективно приспособяване на учебните програми и одиторските стандарти към потребностите на туристическия отрасъл.

- Проведено е емпирично проучване за нивата на ESG докладване на няколко големи, чуждестранни и български предприятия от туристическия сектор, както и на общини. Резултатите от проучването са обобщени и анализирани.

6. Публикации и участие в научни форуми

Във включената към документацията по процедурата собственооръчно подписана от докторанта справка-декларация за изпълнение на минималните национални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, съгласно чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ са представени 3 бр. самостоятелни публикации по темата на дисертационния труд (вкл. 1 бр. статия и 2 бр. доклади). Докторантът е взел участие в два научни форума.

От посоченото става ясно, че основни аспекти от съдържанието на изследваната проблематика са направени достойно на специализираната аудитория.

7. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата

След запознаване със съдържанието на дисертационния труд и на автореферата не се констатира наличие на плагиатство.

8. Критични бележки и препоръки

По отношение на разработката могат да се посочат следните *бележки и препоръки*, които не омаловажават безспорно положителните й качества:

- На отделни места в изложението се допуска превес на описателния над изследователския характер.

Позволявам си добронамерено да препоръчам на докторанта да продължи и да разшири своите изследвания по тази интересна и дискуссионна материя.

9. Въпроси към дисертанта

По дисертационния труд бих отправил следния *въпрос*:

- Какво е мнението на докторанта по отношение на практическите възможностите за разширяване и задълбочаване обхвата на интегрираната отчетност в предприятията от туристическия сектор?

10. Заключение

В заключение може да се обобщи, че дисертационният труд *„Проблеми на интегрираната отчетност в предприятията от туристическия сектор, в посока докладване за устойчивостта и създаването на стойност“* съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав в ИУ – Варна.

Дисертационният труд показва, че докторант *Християн Христов Стоянов* притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, като демонстрира способности и възможности за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Всичко това ми дава основание да изразя *положителното си становище* и да препоръчам на уважаемото научно жури да гласува за *придобиване* на образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.8. „Икономика“, докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ от *Християн Христов Стоянов*.

гр. Свищов,
04.08.2025 г.

Рецензент:..

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679

(проф. д-р Ат. Атанасов)